

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

ในภาวะความผันผวนเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบัน ปัญหาโสเภณีเป็นปัญหาหนึ่งในปัญหาสังคมที่ได้รับความสนใจเป็นครั้งคราว แต่โดยทั่วไปมักจะถูกมองข้าม เนื่องจากถูกปัญหาเศรษฐกิจและการเมืองบดบังเสียหมด นอกจากนี้การขายบริการทางเพศยังเป็นธุรกิจแอบแฝง ที่นำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในรูปแบบของการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจ “SEX TOUR” ที่นำนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาซื้อบริการทางเพศ ไม่ว่าจะทางตรงจะพยายามปฏิเสธอย่างไรก็ไม่สามารถลบเลือนความจริงเหล่านี้ได้

ในขณะที่ปัญหาโสเภณียังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม ความจริงที่ดำรงอยู่ก็คือ ปัญหานี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงการกดขี่ การทำลายศักดิ์ศรีของมนุษย์เพศหญิงซึ่งถูกสังคมประณามว่าเป็นผู้กระทำผิด ดังที่ ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์ (2546 : 25) ได้กล่าวว่า สังคมไทยยังคงไม่ยอมรับว่าโสเภณีเป็นแรงงาน ทั้งนี้เพราะค่านิยมที่รังเกียจหญิงขายบริการทางเพศ ถึงแม้ว่าแรงงานบริการทางเพศมีหลากหลายรูปแบบ และขยายตัวอย่างรวดเร็วไปสู่กลุ่มผู้หญิงที่ถูกครอบงำด้วยเศรษฐกิจ เงินตราและบริโภคนิยมซึ่งดึงดูดให้ผู้หญิงเข้าสู่ธุรกิจบริการทางเพศ แต่ค่านิยมของสังคมก็ยังมองหญิงโสเภณีในแง่ลบเช่นเดิม แม้แต่ผู้หญิงส่วนใหญ่ก็ยังคงตราหน้าหญิงโสเภณีว่าเลวทรามต่ำช้า และส่วนใหญ่ยังคงไม่ยอมรับและให้เกียรติโสเภณีในฐานะเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ในขณะที่ผู้ชายส่วนใหญ่ก็เห็นโสเภณีเป็นเพียงทาสบำรุงบำเรอความใคร่ชั่วคราวช่วยยามเท่านั้น トラบโดที่มุ่มมองของสังคมต่อโสเภณียังคงเดิม การพยายามสร้างการยอมรับว่าโสเภณีเป็นแรงงานอีกชนิดหนึ่งเช่นเดียวกับแรงงานต่างๆ ไป ก็ดูจะเป็นเรื่องลำบากเหลือเกินเพราะการเปลี่ยนแปลงความเชื่อเหล่านี้ซึ่งกลายเป็นความเชื่อของสังคมไปแล้วนั้นเป็นเรื่องที่แทบจะเป็นไปไม่ได้เสียเลย

นอกจากนี้สังคมยังไม่ได้อาใจใส่ต่อสาเหตุหลัก ที่ผลักดันให้ผู้หญิงเหล่านั้นตัดสินใจขายบริการทางเพศ อันได้แก่ ปัญหาความยากจน สภาพสังคมรอบตัวเสื่อมโทรม

ความอ่อนแอของสถาบันครอบครัว การถูกล่อลวงโดยขบวนการในธุรกิจบริการทางเพศ
ค่านิยมที่เน้นการบริโภคในสังคมวัตถุนิยม เป็นต้น (อมรา พงศาพิชญ์, 2540 : 8-9)

เมื่อประเทศไทยเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจตามแผนพัฒนาประเทศตั้งแต่ พ.ศ.2504 โดยให้ความสำคัญต่อภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรมก็ถูกทอดทิ้ง การดำรงชีวิตของประชาชนก็ต้องอาศัยเงินตราเป็นสำคัญ ดังที่ อภิชัย พันธเสน ศึกษาในประเด็น “ความด้อยพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในชนบทของไทย” สรุปได้ว่า (2539 : 50-53; อ้างจาก ไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ, 2524 : 24-28) การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ พ.ศ. 2504 และพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนปี 2505 ที่สนับสนุนให้นักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศไทยนั้น ได้ทำให้เกิดการเอาโรคเอาเปรียบชาวไร่ชาวนามากขึ้น เพราะอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมไม่ได้มีแนวทางที่เป็นการพึ่งพากัน กล่าวได้ว่าการมุ่งพัฒนาด้านอุตสาหกรรมส่งผลให้เกษตรกรต้องเผชิญกับปัญหาการใช้เงินลงทุนในภาคเกษตรซึ่งจำเป็นต้องอาศัยผลผลิตจากภาคอุตสาหกรรม เช่น ปุ๋ย เคมีภัณฑ์ และเครื่องจักรจากต่างประเทศที่มีราคาสูง ผลตอบแทนจากการทำการเกษตรไม่คุ้มค่ากับการลงทุน เกษตรกรจึงจำเป็นต้องผันตัวเองไปเป็นกรรมกรในโรงงาน หรือต้องออกไปขายแรงงานในต่างประเทศมากขึ้น แต่เมื่อเกิดภาวะอัตราแรงงานล้นตลาด สถานประกอบการ (ภาคอุตสาหกรรม) ไม่สามารถรับแรงงานเหล่านี้เข้าทำงานได้หมด ภาวะการตกงานจึงเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ในภาวะของสังคมแห่งการแก่งแย่งแข่งขันอย่างสูงเพื่อเลี้ยงชีพของแต่ละคน ผู้คนล้วนมีความเป็นอยู่อย่างตัวใครตัวมัน รัฐบาลก็ยังไม่สามารถกระจายโอกาสในการทำมาหากินให้แก่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อในสังคมอุตสาหกรรม ช่องทางหนึ่งในการหาเงินมาจุนเจือความขาดแคลนไปจนถึงมีรายได้เป็นกอบเป็นกำของแรงงานหญิงก็คือ การขายบริการทางเพศในเมืองหลวงและแหล่งท่องเที่ยว แท้ที่จริงแล้วผู้หญิงที่ยึดอาชีพนี้ส่วนใหญ่ไม่ได้มีความภาคภูมิใจในตัวเอง ดังที่ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (2537 : 47) ศึกษาทัศนคติของโสเภณีที่มีต่ออาชีพหรืองานของตนไว้ว่า

จิตใจลึก ๆ ของพวกเธอส่วนใหญ่ไม่มีใครชื่นชมยินดีกับงานที่ตัวเองทำอยู่ กลับรู้สึกอับอายที่สังคมประณามและตีตราประทับ “หญิงคนชั่ว” ลงบนร่างกายและจิตใจของพวกเธอ พวกเธอส่วนใหญ่ตัดสินใจเดินเข้ามาในเส้นทางสายนี้ ด้วยความจำเป็นทั้งสิ้น ทุกคนมีเป้าหมายเหมือนกันคือ อยากเลิกอาชีพนี้ในวันข้างหน้า เมื่อสามารถ

เก็บเงินทองได้พอควร ฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวไม่ลำบาก
หลายคนอยากย้อนอดีต ถ้าทำได้ก็จะไม่เลือกทางสายนี้ แต่ในความ
จริงเรามีทางเลือกอื่นบ้างหรือ

ถึงแม้ในโลกแห่งความจริงผู้หญิงประเภทนี้จะถูกประณาม แต่ในโลกของ
ศิลปกรรม ชีวิตโสเภณีเป็นแรงบันดาลใจให้ศิลปินได้สร้างงานประพันธ์มาไม่น้อย
การดำรงชีวิตของผู้หญิงที่จำทนต้องถูกหยามศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ในสังคมที่ขาด
ความเห็นอกเห็นใจและตัวใครตัวมันเป็นแรงบันดาลใจและวัตถุดิบของบทเพลงร่วมสมัย
ดังเช่น นางโลม ถึงชั่วก็รัก และ สมศรี 1992 ดังนี้

บทเพลงนางโลม

นางโลมโลมเล่าเอาเรือนร้างพลี
ขายศักดิ์ศรีขายความดีขายเวลา
สิ่งที่ต้องการนั่นหรือคือเงินตรา
เพื่อจะได้มาเยียวยาความจนเบื้องหลัง
ในดวงใจฉันต้องการเคียงใกล้
แม้เธออยากไร้เป็นไฉนก็ช่าง
รักเธอด้วยใจเรื่อยไปไม่มีวันจาง
เพราะใจเจ้ามทรามนั่นเพียงร่างไฉ่นางโลม...

อาจิณ นิลเพชร (วิดิทัศน์) ม.ป.ป.

บทเพลงถึงชั่วก็รัก

โถ...เธอติดอยู่กับความโสมม
ผู้คนทับถมให้เธอจมหวังเหวความใคร่
เพราะเธออยากไร้ใส่กั้วเมื่อหิวจำใจ
ให้ชายลอบไถ่ร่างกายสู้น
พลีร่างให้ชายชมเพลินหวังเงินยาไต้
เพียงขอใช้จ่ายเมื่อยามอัปจน
จิตใจของเธอเพริศพริ้งกว่าหญิงหลายคน

ผู้ยอมคืนร่นพันทางอดตาย
 ฉันขอสมัครรักเธอสักคน
 จะเป็นน้ำฝนล้างชะโลมคราบความใคร่
 ไม่เคยจะคิดหยามหลู่โปรครู้ดวงใจ
 ขอจุกโฉมฉายให้ไกลโรงแรม

ชลธี ธารทอง (วิดิทัศน์) ม.ป.ป.

บทเพลงสมศรี 1992

บอกกับพี่ศรีจำ

ชายที่เข้ามาหรือแมงดาจุกมากันแน่
 ที่หลอกทูนหัวมาขายตัวที่ในห้องแอร์
 หรือศรีเต็มใจกันแน่ ดูเปลี่ยนแปรเป็นคนละคน
 กลับนาเกิดศรีหนีไปด้วยกัน
 แล้วไปสร้างสวรรค์อยู่บ้านท้องนาหน้ามน
 อย่าหลงไฟแดงส่องสีแสงเผาหน้าเหี่ยวย่น
 จะพาไปรดน้ำมนต์ล้างความเป็นดาวบ้านนา

ภมร อโณทัย (วิดิทัศน์) ม.ป.ป.

ผู้ประพันธ์เพลง นางโลม และ ถึงชั่วก็รัก แสดงความเข้าใจเหตุผลของการขาย
 บริการทางเพศของ เธอ ว่าคือ ความยากแค้นขัดสน ในขณะที่เพลง สมศรี 1992 นั้น พี่
 สันนิษฐานถึงปัจจัยที่ทำให้ ศรี ต้องมาขายบริการทางเพศว่า เป็นเพราะถูกหลอกหรือถูกบีบ
 บังคับกันแน่ แต่ผู้กระทำคือคนเมืองที่มีเล่ห์เหลี่ยมนั่นเอง น่าสนใจว่าผู้ประพันธ์บทเพลง
 ทั้งสามไม่ได้ประณามเธอตามค่านิยมสังคม เพราะมองเห็นคุณค่าแท้จริงซึ่งแฝงอยู่ในความ
 ตกต่ำของชีวิตและแสดงความรักความปรารถนาดีอย่างลึกซึ้ง

มุมมองของผู้ประพันธ์จึงเป็นมุมมองที่แตกต่างจากทัศนคติของสังคม ทั้งนี้เพราะ
 ผู้ประพันธ์พยายามมองหญิงโสเภณีในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง จึงสามารถแสดงความเห็นอกเห็นใจ
 และชื่นชม ที่เธอได้ต่อสู้ชีวิตอย่างแข็งแกร่ง แม้จะสร้างงานในเชิงพาณิชย์ศิลป์ แต่ก็สามารถให้
 พลังความงาม แฝงแง่คิดที่เป็นเครื่องเตือนใจ และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้หญิงที่กำลังต่อสู้กับชีวิต
 ด้วยหัวใจทรนง

ในโลกวรรณกรรม ชีวิตของตัวละครที่เป็น โสเภณีย่อมมีรากฐานมาจากชีวิตของ โสเภณีในโลกแห่งความจริง เพราะวรรณกรรมเป็น โลกสมมติที่ผู้แต่งสร้างขึ้น โดยอิงโลกแห่งความจริงในประสบการณ์ของตน (เจตนา นาควัชระ , 2542 : 35) ในการศึกษาวรรณกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาทำความเข้าใจควบคู่กับการวิเคราะห์ตัวงานประพันธ์ ทักษะของสังคมที่มีต่อผู้ประกอบการอาชีพโสเภณีอาจเป็นไปได้ใน ด้านลบ แต่นักประพันธ์ผู้ไม่ติดขัดกับค่านิยมตายตัว อาจนำเสนออีกด้านหนึ่งของชีวิตที่สามารถ ให้ความหมายอันลึกซึ้งในความเป็นมนุษย์ได้ ดังนวนิยายเรื่อง **หลังเที่ยงคืน** ของ จำลอง พังชลจิตร (2528:125) ที่แสดงชีวิตของ **กำไล** โสเภณีคนหนึ่งผู้มีชีวิตอยู่อย่าง “หนูฝึกปรก ตามชอกหลีบ อับทึบ ผอมโซ เหม็นสาบ ตะเกียกตะกายคุ้ยหาอาหารป้อนลงท้องอย่างไม่เคย รู้อิ่ม คล้าย ๆ ตกอยู่ใต้ฝืนร้ายที่แทบจะไม่เคยรู้จักมาก่อน” แต่ในอีกด้านหนึ่งของชีวิต เธอก็มีความเป็นคนไม่น้อยไปกว่าผู้ดีมีตระกูล นั่นคือ การมีหัวใจอันแข็งแกร่งในการมุ่งมั่นที่จะต่อสู้ กับความเร้นแค้นของชะตาชีวิตอย่างไม่ย่อท้อ แม้จะถูกตราหน้าจากสังคมรอบข้างว่าเป็น ผู้หญิงขายตัวก็ตาม หรือนวนิยายเรื่อง **โสเภณีลอยฟ้า** ของนันทนา วีระชน (2531:424) ที่แสดงให้เห็นชีวิตของ **ทิพา** สาวไทยที่ไปทำงานเป็น โสเภณีที่ประเทศเยอรมัน ต้องต่อสู้ดิ้นรนกับ โขชะตาอย่างหนักหน่วง หลายครั้งที่ล้มลงแล้ว ไม่อยากลุกขึ้นมาอีก แต่ก็พยายามสร้างกำลังใจ ขึ้นมาใหม่ เพื่อความอยู่รอดและพร้อมที่จะก้าวเดินต่อไป เราไม่อาจทราบวาทสรุปของชีวิต ตัวละครตัวนี้เป็นอย่างไร แต่เรารู้ว่า **ทิพา** “มุ่งไปสู่การดิ้นรนและวิถีชีวิตของหล่อนเอง ที่หล่อนเป็นผู้กำหนดอนาคต มันอยู่ในมือและเท้าของก้าวอย่างเหล่านั้น ไม่มีอนาคต มีแต่ ปัจจุบันของผู้หญิงคนหนึ่ง” ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่สะท้อนจากชีวิตของ **ทิพา** และ **กำไล** เป็นคุณค่าในชีวิตของคนที่ยังคงสาปส่ง ประณาม เหยียบย่ำ คุกคาม และปฏิเสธการ ยอมรับให้อยู่ในระดับเดียวกับคนทั่วไป

ตัวละครเอกในนวนิยายเหล่านี้ ได้เผยให้เห็นในสังคมมองเห็นและตระหนักใน คุณค่าของความเป็นมนุษย์ ทั้งยังช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นสภาวะแวดล้อมทางสังคมและครอบครัว ความยากจน ความพลั้งพลาดในชีวิตที่ส่งผลให้ผู้หญิงจำนวนไม่น้อย จำต้องขายศักดิ์ศรีและ วิญญาณ ด้วยการก้าวเข้าสู่เส้นทางของอาชีพ โสเภณี การศึกษานวนิยายแนวนี้จะทำให้เข้าใจ ทักษะของผู้แต่ง โดยเฉพาะนักประพันธ์สตรีซึ่งน่าจะเข้าใจจิตใจของเพศหญิงได้อย่างลึกซึ้ง หรืออาจแฝงการประณามหรือต่อต้านค่านิยมของสังคมไว้ด้วย ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะ ศึกษานวนิยายที่มีตัวละครเอกเป็น โสเภณีที่ตีพิมพ์ใน 2 ช่วงเวลาคือ ก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง และหลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปัจจุบัน อันเป็นช่วงเวลาที่จะมีข้อเปรียบเทียบเรื่องสภาวะ

ทางเศรษฐกิจและค่านิยมทางสังคม ดังที่เห็นได้ว่า หลังสงครามโลกครั้งที่สองมีความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและรัฐมีนโยบายการพัฒนาที่นำประเทศไปสู่ทุนนิยมมากขึ้นจนถึงยุคโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยทางสังคมวิทยาที่เกี่ยวข้องกับโสเภณี

การขายบริการทางเพศหรือการเป็นโสเภณี เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายและเป็นปัญหาสังคมที่ภาครัฐพยายามที่จะแก้ไขหรือหาทางควบคุม แต่ก็ยังคงไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร ตัวอย่างเช่น แนวความคิดที่จะผลักดันให้อาชีพโสเภณีเป็นอาชีพที่ถูกกฎหมาย เป็นต้น ทั้งนี้เพราะปัญหาโสเภณีเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน และเกี่ยวโยงกับ เศรษฐกิจ การศึกษา และค่านิยม ซึ่งเป็นตัวกำหนดการเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์ของโสเภณีแต่ละคน ในขณะเดียวกันสังคมไทยก็ยังไม่พร้อมกับการยอมรับผู้ที่เป็โสเภณีว่าเป็นผู้ประกอบการอาชีพโดยสุจริต มีผู้ศึกษาชีวิตของโสเภณีทางสังคมวิทยา ในประเด็นทัศนะของสังคมที่มีต่อพวกเขา และสาเหตุของการเข้าสู่อาชีพหญิงขายบริการไว้อย่างน่าสนใจคือ สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล (2537 : 45-46) ศึกษาประเด็นการให้ความสำคัญกับพรหมจารีของผู้หญิงของคนในสังคมสรุปได้ว่าการให้ความสำคัญกับพรหมจารีของผู้หญิงที่คนในสังคมยึดถืออยู่นั้น เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงที่สูญเสียพรหมจารีก่อนการแต่งงานต้องถูกลงโทษจากสังคมเบาที่สุดก็คือการถูกนิทาหรือประณามว่าเป็นผู้หญิงใจง่าย ถ้ามีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ชายหลายคนก็จะถูกมองว่าเป็นหญิงสำส่อน ผู้หญิงเหล่านี้ส่วนหนึ่งมักรู้สึกที่ตัวเองไร้คุณค่าหมดความสำคัญ ยิ่งหากฐานะยากจนด้วยก็จะทำให้ตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างฐานะและต้องการการยอมรับจากสังคม ด้วยเหตุนี้จึงพบว่า ผู้หญิงที่ทำงานประเภทนี้ 80% ผ่านการมีสามีมาแล้ว

พรหมจารีกลายเป็นตัวกำหนดเส้นแบ่งของการเป็นกุลสตรี และการเป็นหญิงไม่ดี ไม่รักนวลสงวนตัว จนถึงสำส่อน คบชู้ผู้ชายไม่เลือกหน้า กระทั่งเป็น “หญิงคนชั่ว” ที่ต้องขายตัวเพื่อเงิน ความชั่วเหล่านี้หากพิจารณากันให้ถี่ถ้วนแล้วพบว่า ล้วนมีเพศชายเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยทั้งสิ้น แต่สังคมกลับไม่เคยติตราผู้ชายเหล่านั้นอย่างที่ทำกับผู้หญิงดังกล่าวเลย

ทั้ง ๆ ที่ “คนที่ให้คุณค่าและคนที่ทำลายพรหมจารีของผู้หญิงสุดท้ายก็คือผู้ชายนั่นเอง”

(สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537 : 46)

ทัศนะในด้านลบของสังคมที่มีต่อผู้ประกอบการอาชีพโสเภณี จะเป็นทัศนะที่ขาดความลึกซึ้งในการเข้าถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้หญิงเหล่านี้ต้องมา “ขายตัว” เพราะเบื้องหลังของความต้องการเงินนั้น ยังมีสาเหตุอีกหลายประการที่ผลักดันให้พวกเธอจำต้องขายบริการทางเพศ แม้จะต้องแลกมาด้วยการถูกสังคมประณาม ดังที่ อรรถัย อัจฉา และจรรยา เศรษฐบุตร (2537 : 7-10) ศึกษาสาเหตุของการเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์ของโสเภณีเด็กในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2533 สรุปได้ว่า ตัวเด็ก ครอบครัวเด็ก และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องการ “เงิน” ทั้งสิ้น เพราะคนในสังคมปัจจุบันล้วนให้ความสำคัญกับเงินและวัตถุ โดยอาจจำแนกหรือวิเคราะห์ที่สภาพการณ์ที่ “ผลักดันและเอื้ออำนวย” ให้เด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีได้เป็นระดับ ๆ ดังนี้

1) ระดับปัจเจกบุคคลหรือตัวเด็ก พบว่าเด็กประเภทนี้สามารถจำแนกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ถูกหลอกลวงมาในลักษณะของการหลอกว่าจะพาไปทำงานที่ร้านอาหาร แต่กลับบังคับให้ขายบริการทางเพศ กลุ่มที่ตกอยู่ในภาวะจำยอม เด็กกลุ่มนี้ต้องยินยอมขายบริการทางเพศเพราะความจำเป็นทั้งสิ้น ไม่ว่าจะปัญหาทางเศรษฐกิจ ความกตัญญูต่อบิดามารดา หรือบางส่วนเคยถูกข่มขืน หรือเสียความบริสุทธิ์ให้คนรักแล้วถูกทอดทิ้ง กลุ่มที่เคยทำอาชีพอื่น เด็กกลุ่มนี้เคยประกอบอาชีพอื่นมาก่อนที่จะมาค้าประเวณี แต่เนื่องจากมีรายได้ต่ำกว่า ไม่เพียงพอแก่การยังชีพและส่งผลให้ทางบ้านทำให้ต้องตัดสินใจค้าประเวณี และกลุ่มที่สมัครใจ เด็กกลุ่มนี้มีต้นแบบจากผู้ประสบความสำเร็จจากการค้าประเวณี เช่น มีทรัพย์สินเงินทอง แต่งกายดี มีวัตถุครอบครองมากมาย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้กลายเป็นสิ่งล่อใจและเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ตัดสินใจค้าประเวณี

2) ระดับครอบครัว พบว่าส่วนหนึ่งของเด็กที่เข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์ เป็นเด็กที่มาจากครอบครัวเกษตรกรที่มีหนี้สินจากการทำเกษตรกรรม และอีกส่วนหนึ่งมาจากครอบครัวที่มีความต้องการบริโภควัตถุต่าง ๆ ซึ่งเป็นความต้องการที่มากกว่ารายได้ พบว่าครอบครัวของเด็กประเภทนี้มิได้มีฐานะยากจน เพียงแต่การยึดติดในวัตถุทำให้พวกเขา รู้สึกว่าตัวเองยากจน เมื่อเปรียบเทียบกับภาพของชนชั้นกลางและชนชั้นสูงที่ดีแผ่ผ่านสื่อมวลชนสาขาต่าง ๆ รวมทั้งในชีวิตประจำวัน เป็นความยากจนที่เกิดจากการขาดแคลนปัจจัยอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือปัจจัยสี่

3) ระดับชุมชน พบว่าชุมชนที่เป็นแหล่งส่งออกโสเภณีนั้น เป็นชุมชนที่ถูกครอบงำด้วยลัทธิบริโภคนิยมและลัทธิวัตถุนิยม ส่งผลต่อความเสื่อมถอยในระบบคุณค่าต่าง ๆ

ความเป็นอยู่ของผู้คนกลายเป็นการอยู่อย่างตัวใครตัวมันสูง ขาดพลังในการเป็นสถาบันชุมชน ผู้หลักผู้ใหญ่หรือผู้นำในชุมชนก็กลับกลายเป็นผู้สนับสนุนเสียเอง

4) ระดับภูมิภาค โดยเฉพาะหญิงสาวชาวเหนือ มีสติการเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์ มากกว่าภาคอื่น ๆ เพราะความสวย ความงาม และค่านิยมบางอย่างของทางภาคเหนือที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวัฒนธรรมประเพณีที่เอื้ออำนวย

สภาพการณ์เหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุของการเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์ของบรรดา หญิงขายบริการทางเพศทั้งสิ้น “โสเภณี” กลายเป็นทางออกของผู้หญิงที่ต้องการหา “เงิน” เพื่อ การดำรงชีพ แม้อาจจะต้องแลกด้วยน้ำตาแห่งความปวดร้าวจากการที่ต้องถูกประณามว่าขาย ร่างกายซึ่งมีค่ายิ่งกว่าทรัพย์สินใดๆ อันเป็นการกระทำที่สังคมยึดถือว่าเป็นการลดทอนศักดิ์ศรี ของความเป็นหญิงที่ต้องรักษาวลสงวนตัว และดูเหมือนว่าสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญอย่างยิ่ง นี้เองที่เป็นตัวการสำคัญให้เกิดทัศนคติในเชิงลบแก่หญิงโสเภณีผู้ขายร่างกายเพื่อเลี้ยงชีวิต

2. บทวิจารณ์ภาพยนตร์และนวนิยายที่เกี่ยวข้องกับโสเภณี

ในโลกของศิลปกรรม ชีวิตโสเภณีที่ถูกประณามจากสังคมเป็นประเด็นหนึ่งที่ ศิลปินเลือกแสดงแง่มุมที่หลากหลายไว้ โดยได้แสดงภาพแห่งความยากแค้นของชีวิตที่สะท้อน จิตใจอันแข็งแกร่งในการต่อสู้กับความโหดร้ายของชะตากรรมอย่างไม่ย่อท้อผ่านมุมมองที่ แสดงความเห็นอกเห็นใจ และชื่นชมในความอดทนของผู้หญิงเหล่านี้ซึ่งมีศักดิ์ศรีของความเป็น มนุษย์ไม่แตกต่างจากบุคคลอื่น

ชีวิตที่ถูกสาปของพวกเธอได้เริ่มเข้ามามีบทบาทในวงการประพันธ์มากขึ้นๆ จากภาพของตัวละครที่ถูกประณามอย่างเสียๆหายๆอยู่ตลอดเวลา ไปสู่การถูกยกย่องให้เป็น ตัวละครเอกที่แม้มีภาพลักษณ์เป็นหญิงคนชั่วแต่ก็มีจิตใจอันงดงามแฝงไว้ภายใน เป็นการ บ่งบอกถึงทัศนคติที่เปลี่ยนไปของศิลปินต่างสมัย ที่มองผู้หญิงเหล่านี้อย่างเข้าใจมากขึ้น ดังที่ บงกช เสวตามร์ (2535 : 195-197) กล่าวถึงโสเภณีและหญิงบริการในภาพยนตร์ไทยไว้ว่า น่าสนใจว่า เดิมทีตัวละครเอกฝ่ายหญิงมักจะมีลักษณะเป็นแบบฉบับคือ มีความเพียบพร้อมทั้ง ร่างกายและจิตใจ ส่วนตัวร้ายก็จะมีลักษณะตรงกันข้าม แต่ต่อมาได้เกิดพัฒนาการของตัวละคร ฝ่ายหญิงขึ้น โดยมีลักษณะเบี่ยงเบนไปจากแบบฉบับ เช่น ไม่สนใจเรื่องพรหมจรรย์ โดยเป็น โสเภณีหรือมีอาชีพหญิงบริการ เป็นเมียน้อย เป็นต้น พฤติกรรมของตัวละครเหล่านี้มีความ

กล้าหาญในการเผชิญโลก เผชิญชะตาชีวิตมากขึ้น ยืนหยัดอยู่ได้ด้วยกำลังของตัวเอง แต่ก็ไม่ทิ้งคุณค่าของความเป็นคนที่มีน้ำใจอันงดงาม

ชีวิตของตัวละครที่เป็น โสเภณีในภาพยนตร์เป็นชีวิตที่น่าสนใจ เพราะมักจะถูกกีดกันจากสถานะที่เท่าเทียมเพราะสังคมมีทัศนคติในด้านลบต่อพวกเธอเสมอมา ดังเห็นได้จากเรื่อง **แม่เหล็กเกิดได้** ซึ่งมีทัศนคติของสังคม (ในบทประพันธ์) ในเชิงว่า “ถ้าเป็น โสเภณีแล้วจะเป็นแม่ไม่ได้ เพราะถูกห้ามไม่ให้มีลูก เป็นเมียก็ไม่ได้ ไม่มีใครยอมรับ เป็นบทที่ตรงข้ามกับแม่และเมีย เป็นความขมขื่นของโสเภณี” (บงกช เสวตามร์, 2535 : 197) แต่ผู้สร้างภาพยนตร์ไม่ได้ตอกย้ำและเหยียดหยามพวกเธอแต่อย่างใด กลับใช้ชีวิตอันขมขื่นของพวกเธอในการสร้างความเข้าใจชีวิตให้กับผู้ชม จิตใจอันงดงามของพวกเธอจะปรากฏผ่านสายตาผู้ชมตลอดทั้งเรื่อง เป็นการถ่ายทอดความลึกซึ้งของชีวิตจากภาพความจริงอันเลื่อมทราวมในสายตาของคนทั่วไป (บงกช เสวตามร์, 2535 : 197)

อย่างไรก็ตามสิ่งที่สังเกตเห็นได้ประการหนึ่งคือ บทสรุปสุดท้ายของชีวิตโสเภณีในภาพยนตร์มักจะจบลงด้วยความเศร้า แม้ว่าช่วงหนึ่งของชีวิตอาจมีความหวังจากชายผู้มีน้ำใจดีรับไปเลี้ยงดูและยกย่องให้เป็นเมีย แต่จนแล้วจนรอดก็จะมีเหตุการณ์พลิกผันให้ต้องกลับมาใช้ชีวิตแบบเดิม ๆ ต้องมาทนทุกข์ทรมานด้วยการขายตัวเลี้ยงชีพเหมือนเดิม “นับว่าสังคมได้ ‘ลงโทษ’ ทางสัญลักษณ์แก่โสเภณี ‘ในจินตนาการ’ อยู่ไม่น้อย” (บงกช เสวตามร์, 2535 : 197)

ชีวิตของตัวละครเอกที่เป็น โสเภณีในภาพยนตร์ บ่งชี้ความแปรเปลี่ยนของตัวละครฝ่ายหญิงอย่างชัดเจน จนเรียกได้ว่าเป็นพัฒนาการขั้นหนึ่งของภาพยนตร์ไทยที่มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น วรรณกรรมก็มีพัฒนาการคล้ายคลึงกัน กล่าวคือตัวละครเอกที่เป็น โสเภณีก็มีปรากฏมากขึ้น การให้ความสำคัญต่อตัวละครเช่นนี้จะเป็นพัฒนาการสำคัญด้านแนวคิดเชิงมนุษยธรรม นับตั้งแต่ ก.สุรางคนางค์ เขียน **หญิงคนชั่ว** อันนับได้ว่าเป็นนวนิยายเล่มแรกที่ “แหวกแนว” ในช่วงปี พ.ศ. 2480 คือ กล้าเขียนถึงโสเภณีและยังแสดงความเห็นใจ “นับเป็นการท้าทายค่านิยมเกี่ยวกับกุลสตรีอย่างห้าวหาญ” นอกจากนี้ยังสะท้อนสาเหตุการเป็น “หญิงคนชั่ว” ไว้ว่ามาจากความจำเป็นที่ต้องอยู่รอด ในแง่นี้ผู้ประพันธ์ได้แฝงการวิพากษ์วิจารณ์ บุคคลที่สังคมยกย่องแต่กระทำชั่ว แต่ยังไม่ได้พิจารณาปัญหาสังคมหรือพยายามวิพากษ์วิจารณ์สังคมโดยตรง การแสดงชีวิตโสเภณีก็เป็นส่วนหนึ่งในพัฒนาการทางเนื้อหา คือ แสดงชีวิตที่โหดร้ายของคนจนอย่างสมจริง นอกจากนี้สิ่งที่เด่นชัดก็คือ ก.สุรางคนางค์ แสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์เกี่ยวกับความเสมอภาค ความเห็นอกเห็นใจเพื่อน

มนุษย์ ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อนักคิดนักเขียนในช่วงปี พ.ศ. 2475 (ตรีศิลป์ บุญขจร, 2542 : 44-48) ภาพแห่งความทุกข์ยากและขมขื่นจากการถูกเอารัดเอาเปรียบโดยคนในสังคมเดียวกันซึ่งรู้ว่า รื่น มีอาชีพ โสเภณีที่จำต้องขายบริการทางเพศเพื่อเลี้ยงชีพตัวเองและลูกน้อยด้วยความเหนื่อยยาก ได้ถูกถ่ายทอดมายังผู้อ่าน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความไม่ยุติธรรมของสังคมที่ยังคงมีทัศนคติเชิงกตัญญูต่อหญิงขายบริการทางเพศ (บุญศิริ ภิญาณินันท์, 2527:81-82)

เนื้อหาที่เป็นความขมขื่น ทุกข์ทรมานของ หญิงคนชั่ว ที่ก่อให้เกิดความเห็นใจอย่างท่วมท้นนี้มีอิทธิพลต่อวรรณกรรมในสมัยหลัง ดังปรากฏในนวนิยาย เรื่อง รอยมลทิน ของทมยันตี ที่วิเคราะห์ได้ว่า เขียนเพื่อแสดงความเห็นอกเห็นใจและให้กำลังใจบรรดาโสเภณีทั้งหลาย โดยมี ทม ตัวละครเอกที่เป็นโสเภณีเป็นผู้ถ่ายทอดชีวิตที่ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อ “ยกระดับสถานภาพทางสังคมของความเป็นหญิงที่ถูกค่านิยมสังคมกำหนดว่าเป็นหญิงระดับต่ำ” เธอพยายามหาเงินเลี้ยงตัวเองและครอบครัวอย่างยากลำบาก ต้องทนทุกข์ทรมานทั้งกายและใจเพราะเป็น โสเภณี อาชีพที่ขาดการยอมรับจากคนในสังคมที่ให้ความสำคัญกับศักดิ์ศรีของความเป็นหญิงที่ต้องรักษาวลสงวนตัว แต่เธอก็ยัง โชคดีที่มีผู้ชายที่รักจริงและไม่รังเกียจอดีตที่ถูกสังคมประณามของเธอ (ภัทรพร หงษ์ทอง, 2538 : 60-62)

แม้สังคมจะตราโสเภณีว่าเป็นผู้หญิงเลว ผู้หญิงชั่ว เพราะมีชีวิตสวนทางกับการรักษาศักดิ์ศรีของความเป็นหญิงซึ่งต้องมีความสัมพันธ์ทางเพศในกรอบประเพณีเท่านั้น แต่ ทม กลับแสดงคุณค่าอันลึกซึ้งของความเป็นมนุษย์ด้วยความเป็นคนที่มีหัวใจอันแข็งแกร่งในการเผชิญกับความโหดร้ายแห่งชะตาชีวิต

ความงดงามแห่งจิตใจของตัวละครเอกที่เป็นโสเภณีเหล่านี้ ล้วนสร้างมุมมองที่แสดงความเข้าใจในคุณค่าอันแท้จริงของผู้ตกอยู่ในสถานภาพที่ถูกเหยียดหยาม ให้เห็นว่าความงดงามแห่งจิตใจมิใช่คุณลักษณะผูกขาดของผู้หญิงที่อยู่ในสถานภาพสูงส่งเท่านั้น หากแต่เหล่าโสเภณีผู้เป็นด้านมืดในมุมมองของสังคมก็อาจเป็น “นางฟ้า” ได้เช่นกัน ดังที่ คำ ผกา (2545 : 68-69) กล่าวถึงนวนิยายเรื่อง ดอกไม้กลางเมือง ของ ประชาคม ลุนาชัย ไว้ว่า นำเสนอโครงเรื่องเกี่ยวกับโสเภณีแบบใหม่ คือ “เป็นโสเภณีที่มีความหวัง ความฝันเล็ก ๆ น้อย ๆ ในชีวิต และต่อสู้ดิ้นรน ไปในวิถีทางของพวกเธอ” ชีวิตของ เกด ตัวละครเอกโสเภณีในเรื่องเปรียบเสมือน “นางฟ้า” ผู้คอยช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความโอบอ้อมอารี ความรักของ พิภูล ตัวละคร โสเภณีอีกตัว เป็นความรักอันยิ่งใหญ่ของผู้เป็นแม่ ผู้เห็นว่าลูกคือ “ของขวัญจากดวงดาว” ส่วน เข้มแดง ตัวละครโสเภณีอีกตัวนั้น เป็นตัวแทนของความกตัญญูอันยิ่งใหญ่

นับว่านวนิยายเรื่องนี้ต่างจากแนวเรื่องที่โสเภณีต้องถูกหลอกลงมา ถูกกดขี่ข่มเหงและรอคอย ผู้มีรักแท้มาพาเธอไปสู่โลกใหม่

คำ ผกา (2545 : 68-69) มีทัศนะว่า นวนิยายเรื่องนี้ไม่เหมือนกับนวนิยายที่เป็นเรื่องราวของโสเภณี แต่เป็น “การอวดตลกของนางฟ้าสามองค์ ที่จุติมาในร่างของโสเภณี เพื่อจะมาบำเพ็ญความดีให้เป็นเหยื่ออย่างของมนุษย์” เพราะชีวิตของพวกเธอถูกสร้างขึ้นจาก “การมองจากที่สูงลงไป” เป็นการตีความเอาตามความนึกคิด และความรู้ของผู้แต่งเอง “โสเภณีที่ประชาคม ‘อ่าน’ และ ‘เขียน’ มาให้พวกเรา จึงเป็นภาพของนางฟ้านางสวรรค์ไปเสียหมด ไม่มีใครเป็นคนเลยแม้แต่คนเดียว” ความสมจริงของการเป็น โสเภณีจะเป็นเรื่องที่ผู้วิจารณ์มองว่าขาดหายไป แต่ก็ไม่ได้ปฏิเสธว่า ความไม่สมจริงดังกล่าวจะไม่สามารถแสดงคุณค่าของความ เป็นมนุษย์ได้ ดังเห็นได้จากการที่ “นางฟ้าทั้งสามองค์ก็ยังคงมุ่งมั่นบำเพ็ญความดีของเธออย่าง นั้นไม่เปลี่ยนแปลง” เป็นการแสดงคุณค่าแห่งชีวิตที่ถูกสร้างขึ้นจากมุมมองของคน ๆ หนึ่งที่ มองผู้อื่น โดยทำความเข้าใจจาก “พื้นฐานประสบการณ์ของตนเอง” ด้วยเหตุนี้ความเห็นใจต่อ โสเภณีของประชาคมจึงถูกถ่ายทอดมา “ในแบบที่เขาอยากให้เป็น”

การศึกษาและการวิจารณ์ดังกล่าว ได้แสดงให้เห็นมุมมองที่มีต่อโสเภณี นอกเหนือจากสูตรสำเร็จว่าเป็นผู้หญิงไม่ดีหรือ โง่เขลา แต่ชี้ว่าผู้หญิงเหล่านี้ยังมีคุณค่าไม่น้อย กว่าผู้อื่น โดยเฉพาะความแข็งแกร่งของการต่อสู้ชีวิตอย่างไม่ยอมจำนนต่อชะตากรรม ด้วยความหวังว่าวันหนึ่งสังคมจะยอมรับและยินดีให้พวกเธอได้สังกัดอยู่ในชนชั้นเดียวกับคน ทั่วไปบ้าง

การศึกษาวิเคราะห์เหล่านี้เป็นแนวทางหนึ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ในการศึกษาชีวิตของโสเภณีในนวนิยาย ซึ่งเป็นชีวิตที่มีรากฐานมาจากชีวิตจริงของโสเภณีใน สังคมเพื่อค้นหาความหมายของคุณค่าอันแท้จริงในความเป็นมนุษย์ที่สะท้อนออกมาจากชีวิตที่ ถูกประณาม โดยผู้คนในสังคมเดียวกัน และเพื่อให้การศึกษานี้เป็นอีกแรงกระตุ้นหนึ่งในการ สร้างทัศนะใหม่ ๆ ให้แก่ผู้คนที่ยังคงมองโสเภณีว่าเป็น “หญิงคนชั่ว” อยู่ โดยเฉพาะในกรณี ที่ผู้ประพันธ์เป็นสตรีนั้น น่าสนใจว่าผู้หญิงซึ่งมี “ปากกา” เป็นเสมือนกระบอกเสียง จะมีทัศนะ ต่อผู้หญิงซึ่งจำต้องขาย “ร่างกาย” เพื่อสู้ชีวิตอย่างไร และจะสามารถแสดงความหมายอันลึกซึ้ง ในความเป็นมนุษย์จากชีวิตโสเภณีเหล่านั้นได้หรือไม่ เพียงใด ด้วยเหตุนี้ชีวิตของโสเภณีใน นวนิยายของนักเขียนสตรีจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาและทำความเข้าใจให้ลึกซึ้ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์นวนิยายของนักเขียนสตรีที่มีตัวละครเอกเป็นโสเภณี เชื่อมโยงกับบริบททางสังคมในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 และหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบันและทัศนะของผู้แต่งต่อโสเภณี รวมทั้งประเมินคุณค่าทางวรรณศิลป์และคุณค่าทางจริยธรรมของบทประพันธ์

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การศึกษาตัวละครที่เป็นโสเภณีในทัศนะของนักเขียนสตรีที่สัมพันธ์กับบริบททางสังคมในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 และหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบันรวมทั้งคุณค่าทางวรรณศิลป์และคุณค่าทางจริยธรรมของบทประพันธ์ จะทำให้เห็นพัฒนาการด้านหนึ่งของนวนิยายไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษานวนิยายซึ่งมีตัวละครเอกเป็นโสเภณี ที่ตีพิมพ์ครั้งแรกใน 2 ช่วงเวลาคือ ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 และหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบัน เพื่อให้ทราบว่าบริบททางสังคมและวัฒนธรรมใน 2 ช่วงเวลาดังกล่าวมีผลต่อ ภูมิหลัง สถานภาพและบทบาทของโสเภณี ตามทัศนะของผู้ประพันธ์อย่างไร ผู้วิจัยเลือกนวนิยาย 4 เรื่อง ตามยุคสมัยที่ตีพิมพ์ครั้งแรก ดังนี้

1. นวนิยายที่ตีพิมพ์ครั้งแรกในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 คือ
 - หญิงคนชั่ว ของ ก.สุรางคนางค์ ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2480
2. นวนิยายที่ตีพิมพ์ครั้งแรกในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 คือ
 - 2.1 รอยมลทิน ของ ทมยันตี ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2509
 - 2.2 เลื่อมสลบลาย ของ กฤษณา อโศกสิน ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2525
 - 2.3 หลงไฟ ของ กฤษณา อโศกสิน ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.2532

ผู้วิจัยเลือกศึกษานวนิยายที่ประพันธ์โดยนักประพันธ์สตรี 3 คน จำนวน 4 เรื่อง โดยมีเหตุผลในการเลือกคือ ตัวละครเอกในนวนิยายทั้ง 4 เรื่องมีสาเหตุในการเข้ามาเป็น โสเภณี มีชีวิตในช่วงที่เป็น โสเภณี และมีบทสรุปของชีวิตที่แตกต่างกัน ทั้งนี้แม้ว่านวนิยายเรื่อง เลื่อมสลบลาย และ หลงไฟ จะมีผู้ประพันธ์คนเดียวกัน แต่ก็มีความแตกต่างในด้าน องค์ประกอบดังกล่าวที่อาจแสดงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ในแง่มุมที่หลากหลายขึ้น ตามทัศนะของผู้แต่ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณค่าทางจริยธรรม หมายถึง คุณค่าทางเนื้อหาที่ให้ความเข้าใจชีวิต ปัญหาของ มนุษย์และคุณธรรมสำคัญ

คุณค่าทางวรรณศิลป์ หมายถึง ความงามในการใช้ภาษา เทคนิคหรือกลวิธีการ ประพันธ์ รวมทั้งเนื้อเรื่องที่รัดรั้งตรึงใจในการเสนองานเขียน

บทบาท หมายถึง หน้าที่ของบุคคลตามสถานภาพหรือตำแหน่งฐานะที่ตน ดำรงอยู่

บุรณภาพ หมายถึง ความเป็นเอกภาพหรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของ องค์ประกอบในตัวตนประพันธ์

สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งหรือฐานะของบุคคลที่ใช้ในการติดต่อสัมพันธ์กับ บุคคลอื่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยในรูปการพรรณนาวิเคราะห์ โดยศึกษาและหาข้อมูล เกี่ยวกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับบทประพันธ์ และศึกษานวนิยายที่กำหนด ไว้ในขอบเขตของการวิจัย โดยวิเคราะห์ ดีความ และประเมินคุณค่าข้อมูลดังกล่าวตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำผลที่ได้มาสรุป อภิปรายผลพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ